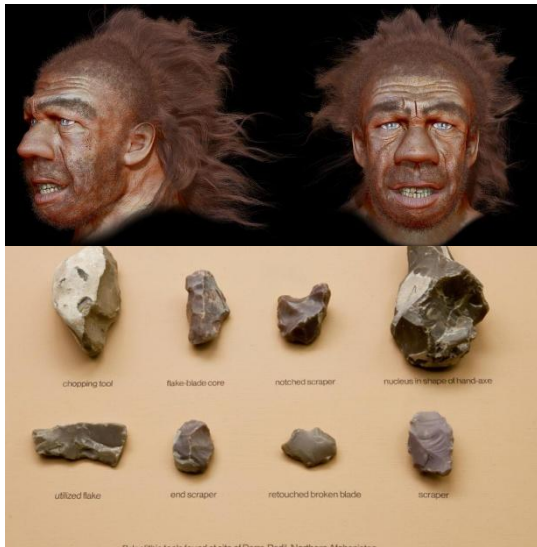

1. Homo neanderthalensis – klajoklių gyvenimas, akmeniniai įrankiai

Neandertaliečiai gyveno maždaug prieš 400 000–40 000 metų Europoje ir Vakarų Azijoje. Jie prisitaikė prie šalto ledynmečio klimato, todėl buvo stipraus sudėjimo, žemesnio ūgio, turėjo plačią krūtinę ir stiprias galūnes.

Gyvenimo būdas

- Gyveno mažomis klajoklių grupėmis.
- Nuolat keliavo ieškodami maisto ir saugesnių vietų.
- Apsistodavo urvuose arba laikinuose būstuose iš medžio, kaulų ir gyvūnų odų.
- Medžiojo stambius gyvūnus: mamutus, elnius, bizonus.

Įrankiai

- Gamino akmeninius kirvius, gremžtukus, ietis.
- Įrankiai buvo daromi mušant akmenį į akmenį.
- Naudojo ugnį maisto gamybai ir šilumai.

Socialinis gyvenimas

- Rūpinosi sužeistais ir vyresniais bendruomenės nariais.
 - Tikėtina, kad turėjo paprastą kalbą.
 - Laidojo mirusiuosius, todėl manoma, kad turėjo dvasinių įsitikinimų.
-

2. Ankstyvosios čiabuvių tautos – senovės kultūros, medžiotojų-rinkėjų bendruomenės

Pirmosios žmonių bendruomenės gyveno glaudžiai susijusios su gamta. Jų išlikimas priklausė nuo medžioklės, žvejybos ir augalų rinkimo.

Bendruomenės gyvenimas

- Žmonės gyveno gentimis.
- Visi nariai prisidėdavo prie maisto gavimo.
- Vyrai dažniausiai medžiodavo, moterys rinkdavo augalus ir rūpinosi vaikais.

Kultūra

- Atsirado pirmieji piešiniai ant urvų sienų.
- Buvo kuriami ritualai ir tikėjimai gamtos dvasiomis.
- Muzikai naudoti būgnai, kaulinės fleitos.

Pokyčiai

- Palaipsniui žmonės pradėjo auginti augalus ir prijaukinti gyvūnus.
 - Atsirado pirmieji kaimai.
-

3. Senovės civilizacijos – Egiptas, Mesopotamija, Roma

7

Civilizacijos pradėjo kurtis prie didžiųjų upių, nes ten buvo derlinga žemė ir vanduo.

Egiptas

- Gyvenimas vyko prie Nilo upės.
- Statytos piramidės faraonams.
- Egiptiečiai kūrė hieroglifus, vystė mediciną ir matematiką.

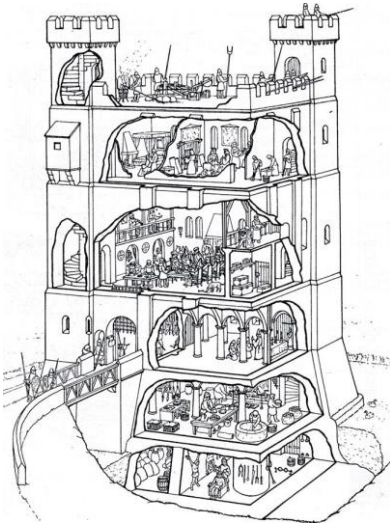
Mesopotamija

- Įsikūrė tarp Tigro ir Eufrato upių.
- Sukūrė pirmąją rašto sistemą – dantiraštį.
- Buvo kuriami pirmieji įstatymai.

Roma

- Sukūrė stiprią kariuomenę ir didžiulę imperiją.
 - Statė kelius, akvedukus, arenas.
 - Romėnų teisė padarė didelę įtaką šiuolaikiniams įstatymams.
-

4. Viduramžiai – pilys, riteriai, valstiečių gyvenimas

Viduramžiai truko maždaug nuo V iki XV amžiaus.

Pilys ir valdžia

- Karaliai ir didikai valdė žemes.
- Pilys buvo statomos apsaugai nuo priešų.
- Feodalizmas reiškė, kad valstiečiai dirbo didikų žemę.

Riteriai

- Riteriai buvo profesionalūs kariai.
- Jie mokėsi kovoti nuo vaikystės.
- Dalyvaudavo turnyruose ir karuose.

Valstiečių gyvenimas

- Dauguma žmonių buvo valstiečiai.
- Gyveno paprastuose mediniuose namuose.
- Dirbo žemę ir mokėjo mokesčius valdovams.

Religija

- Bažnyčia turėjo labai didelę įtaką.
 - Vienuolynai saugojo knygas ir žinias.
-

5. Renesansas / XVIII a. – mokslas, tyrinėjimai, kultūros pažanga

4

WORLD HISTORY ENCYCLOPEDIA				
FIVE SHIPS OF EXPLORATION				
The Age of Exploration began in the 15 th century as European kingdoms sought new trade routes to Asia, driven by the desire for spices, wealth, & territorial expansion. Pioneered by Portugal and Spain, explorers ventured into uncharted waters, mapping vast new regions and expanding the understanding of the world's geography.				
				
SÃO CRISTÓVÃO, Portugal Bartholomeu Dias Voyage of Discovery: 1487-1488	SANTA MARÍA, Spain Christopher Columbus Voyage of Discovery: 1492-1493	SÃO GABRIEL, Portugal Vasco da Gama Voyage of Discovery: 1497-1499	MATTHEW, England John Cabot Voyage of Discovery: 1497	VICTORIA, Spain Ferdinand Magellan / Juan Elcano Voyage of Discovery: 1519-1522
Mission: Explore the southern tip of Africa, across possibilities routes to Asia	Mission: Find a westward sea route to Asia under Spanish commission	Mission: Establish a direct sea route to India by sailing around the Cape of Good Hope.	Mission: Explore a westward sea route to Asia under English commission.	Mission: Circumnavigate the globe to establish a westward route to the Spice Islands.
Rigging: 3-masted, 50-ton carrack (lateen-rigged for long-range travel) for course maneuverability	Rigging: 3-masted, 100-ton carrack (lateen square-rigged for 3 main masts; lateen-rigged foremast).	Rigging: 4-masted, 120-ton carrack (lateen square-rigged for oceanic voyages).	Rigging: 3-masted, 60-ton carrack (square-rigged main mast; lateen-rigged foremast).	Rigging: 5-masted, 85-ton carrack (lateen square-rigged for 3 main masts; lateen-rigged foremast).
20 m (65 ft) long max. width: 6 m (20 ft) part of a 2-ship fleet	28 m (92 ft) long max. width: 13 m (43 ft) part of a 3-ship fleet	27 m (89 ft) long max. width: 9 m (30 ft) part of a 4-ship fleet	18 m (59 ft) long max. width: 4.5 m (15 ft) sailed solo	25 m (82 ft) long max. width: 7 m (23 ft) part of a 5-ship fleet
60 guns crew of 20 (20 returned)	4 small cannons crew of 40 (20 returned) ran aground off the coast of Hispaniola	0-10 medium cannons crew of 80 (20 returned)	no guns crew of 10 (all returned)	10 small cannons crew of 60 (20 returned)
Distance Traveled: ~16,000 km (~10,000 miles)	Distance Traveled: ~14,920 km (~9,270 miles)	Distance Traveled: ~44,500 km (~27,800 miles)	Distance Traveled: ~5,100 km (~3,170 miles)	Distance Traveled: ~78,000 km (~48,500 miles)
The first European ship to round the Cape of Good Hope, proving a sea route to the Indian Ocean was possible.	The flagship of Columbus's first voyage marked the beginning of European exploration and colonization of the Americas.	The first ship that revolutionized trade by establishing direct maritime access to Asia, reaching the Indian port of Calicut and opening overland routes.	The ship that marked England's first major Atlantic exploration, paving the way for future ventures into North America.	The first ship to successfully circumnavigate the globe, establishing a westward route to the Spice Islands, revolutionizing global trade.

Renesansas prasidėjo Italijoje XIV amžiuje ir paskatino didelį kultūros atgimimą.

Menas ir mokslas

- Menininkai tyrinėjo žmogaus kūną ir gamtą.
- Atsirado perspektyvos technika tapyboje.
- Mokslininkai pradėjo remtis stebėjimu ir eksperimentais.

Tyrinėjimai

- Jūrininkai atrado naujus prekybos kelius.
- Europiečiai pasiekė Ameriką ir kitas žemes.
- Išaugo prekyba tarp žemynų.

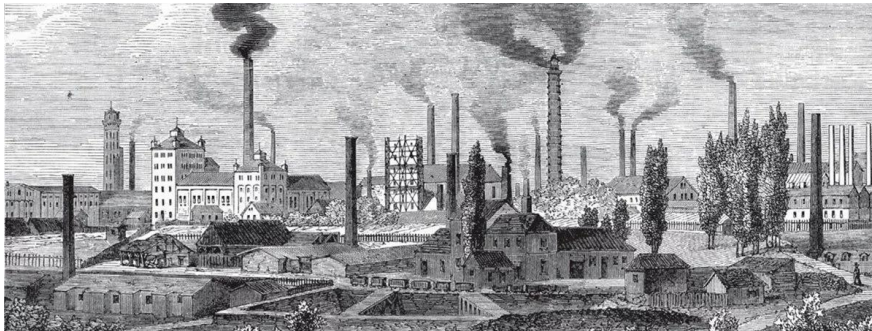
XVIII a.

- Plito Apšvietos idėjos apie laisvę ir žmogaus teises.
- Tobulėjo spauda, švietimas, mokslas.

6. Modernioji era / XIX a. – pramonės revoliucija, augantys miestai

7

XIX amžiuje prasidėjo spartus technologijų ir pramonės augimas.

Pramonės revoliucija

- Fabrikai pakeitė rankų darbą.
- Garo mašinos pagreitino gamybą ir transportą.
- Atsirado geležinkeliai.

Miestų augimas

- Žmonės kėlėsi iš kaimų į miestus.
- Miestuose kūrėsi fabrikai ir darbo vietos.
- Dažnai buvo prastos darbo sąlygos.

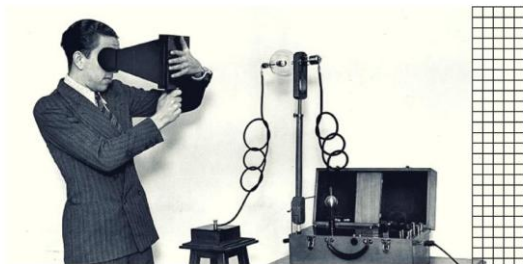
Pokyčiai visuomenėje

- Atsirado naujos socialinės klasės.
 - Vaikai taip pat dirbo fabrikuose.
 - Pradėtos kovos už darbuotojų teises.
-

7. XX a. pradžia – pasauliniai karai, ankstyvosios technologijos, pilietinių teisių judėjimai

4
XX

XX amžiaus pradžia buvo labai permaininga.

Pasauliniai karai

- Įvyko du pasauliniai karai.
- Buvo naudojami tankai, lėktuvai, povandeniniai laivai.
- Milijonai žmonių žuvo arba neteko namų.

Technologijos

- Atsirado automobiliai, radijas, telefonai.
- Tobulėjo medicina ir aviacija.

Pilietinės teisės

- Moterys pradėjo gauti balsavimo teisę.
 - Žmonės kovojo prieš diskriminaciją ir nelygybę.
-

8. 1950-ieji – pokario rekonstrukcija, modernumas, populiarioji kultūra

6

Po Antrojo pasaulinio karo daugelis šalių pradėjo atstatyti miestus ir ekonomiką.

Gyvenimo pokyčiai

- Daugėjo automobilių ir buitinių prietaisų.
- Žmonės kūrėsi priemiesčiuose.
- Sparčiai augo ekonomika.

Kultūra

- Išpopuliarėjo televizija.
- Atsirado rokenrolas.
- Kino industrija tapo labai įtakinga.

Technologijos

- Prasidėjo kosmoso lenktynės.
 - Tobulėjo branduolinė energetika.
-

9. Dabartis (2000 m.–šiandien) – skaitmeninė visuomenė, internetas, tvarumas, dirbtinis intelektas

6

Šiuolaikinis pasaulis yra labai susijęs technologijomis.

Skaitmeninis gyvenimas

- Internetas tapo kasdienio gyvenimo dalimi.
- Žmonės dirba, mokosi ir bendrauja internetu.
- Socialiniai tinklai pakeitė komunikaciją.

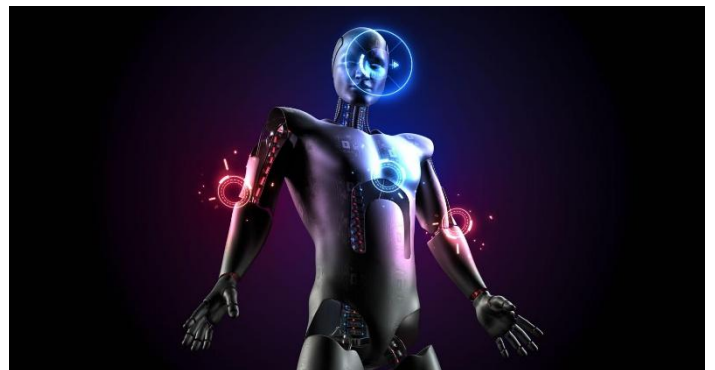
Tvarumas

- Daug dėmesio skiriama klimato kaitai.
- Plėtojama saulės ir vėjo energetika.
- Skatinamas atliekų rūšiavimas ir perdirbimas.

Dirbtinis intelektas

- AI naudojamas medicinoje, transporte, versle.
 - Robotai automatizuoja daugelį darbų.
 - Kyla diskusijos apie privatumo ir etikos klausimus.
-

10. Ateitis – pažangios technologijos, robotika, dirbtinis intelektas, neurotechnologijos

Ateityje technologijos gali dar labiau pakeisti žmonių gyvenimą.

Robotika ir AI

- Robotai galės atlikti sudėtingus darbus.
- AI gali padėti kurti vaistus ir spręsti sudėtingas problemas.
- Galimi autonominiai miestai ir transportas.

Neurotechnologijos

- Kuriami smegenų ir kompiuterio ryšiai.
- Žmonės galėtų valdyti įrenginius mintimis.
- Technologijos gali padėti gydyti neurologines ligas.

Kosmosas ir energetika

- Gali būti kuriamos gyvenvietės kitose planetose.
- Tobulės švari energija.
- Žmonės ieškos būdų tausoti Žemės išteklius.

Pedagoginis taikymas

1. Chronologinio dėliojimo užduotys.
2. Klausimų ir atsakymų žaidimai apie kiekvieną etapą.
3. Spėlionių žaidimas „Kas aš esu?“.
4. Istorijų kūrimas ir pasakojimas naudojant figūrėles

EP *Edukacinės
Priemonės*

MB „Edukacinės priemonės“ www.edukacinespriemones.lt
info@edukacinespriemones.lt tel. +370 674 22592